

עיקר ט': נצחיות התורה

The Ninth Foundation is the transcription, meaning that this Torah, and no other, was transcribed from the Creator and we may not add to it or remove from it, not in the Written Torah or in the Oral Torah, as it says, "...you shall not add to it, nor diminish from it" (Devarim [Deuteronomy] 13:1). We have already fully clarified this foundation in the introduction to this work [the Commentary on the Mishnah].

היסוד התשיעי (נוסח הרב קאפח)

ויסוד התשיעי הבטול. והוא שזו תורת משה לא תבטל, ולא תבוא תורה מאת ה' זולתה ולא יתוסף בה ולא יגרע ממנה לא בכתוב ולא בפירוש אמר לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו. וכבר ביארנו מה שצריך לבאר ביסוד זה בהקדמת החבור הזה.

CHAPTER NINE

1) It is explicitly and clearly stated in the Torah that it [the Torah] is an everlasting mitzvah, and cannot be changed, subtracted from or added to, as it is written, "Every matter which I command you observe to do it; you shall not add to it, or subtract from it", and it is also written, "...but those things which are revealed belong to us and to our children for ever, that we may do all the words of the Torah". From here we see that we have been commanded to keep all the commandments of the Torah for always. In connection with this it is written, "...a statute for ever throughout your generations", and it is also written, "It is not in heaven". From here we see that a prophet may not make any changes [at all] in the Torah. Therefore, if a man, whether a gentile or a Jew, arises and performs signs and wonders, and says that God sent him to add to, or take away from, a mitzvah, or to institute a new mitzvah which we did not hear from Moses, or says that the commandments with which we have been commanded are not for eternity but are meant only for a temporary period, then he is a false prophet, for he has come to undermine the prophecy of Moses. His punishment is death by strangulation, which is the punishment for deliberately speaking in the name of God without having been commanded to do so. God told Moses that all the commandments are for eternity, and no man can accuse God of being deceitful.

2) If so, why is it written in the Torah, "I will raise up for them a prophet from amongst their brethren, like you, and will put My words in his mouth, and he shall say to them all that I shall command him"? The prophet in question does not come to start a [new] religion, but to reiterate the commandments of the Torah and to warn the people not to transgress them, as the last Prophet said, "Remember the Torah of Moses My servant". Similarly, if he gave us commandment in optional matters, such as by saying, 'Go (or don't go) to such-and-such a place', or, 'Start (or don't start) a war today', or, 'Build (or don't build) a wall here', et cetera, we are commanded to listen to him, and anyone who doesn't is liable to death at the hands of God, for it is written, "And it shall come to pass, that whoever will not listen to My words which he shall speak in My Name, I will require it of him".

3) Similarly, a prophet who himself transgresses his own words, and a prophet who ignores his prophecy [and does not deliver it], are also liable to death at the hands of God, for it is written, "I will require it of him"⁷. Similarly, if a prophet who is known to be a [true] prophet tells us to transgress one, or many, of the commandments of the Torah, whether of the stringent or of the more lenient ones, but only as a temporary practice, then we are commanded to listen to him. So we learnt from the first Sages, that we should listen to a prophet whatever the commandments he tells us to transgress are, as with Elijah at Mount Carmel, except if the commandment he tells us to transgress is that of not practising idolatry, and provided that he tells us to transgress only as a temporary practice, like Elijah did at Mount Carmel, when he offered

היסוד התשיעי (נוסח המודפס בש"ס)

ההעתק, והוא כי התורה הזאת מועתקת מאת הבורא השם יתברך לא מזולתו. ועליה אין להוסיף וממנה אין לגרוע לא בתורה שבכתב ולא בתורה שבעל פה. שנאמר "לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו". וכבר ביארנו מה שצריך לבאר ביסוד זה בפתיחת זה החיבור.

היסוד התשיעי (נוסח המודפס בש"ס)

ההעתק, והוא כי התורה הזאת מועתקת מאת הבורא השם יתברך לא מזולתו. ועליה אין להוסיף וממנה אין לגרוע לא בתורה שבכתב ולא בתורה שבעל פה. שנאמר "לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו". וכבר ביארנו מה שצריך לבאר ביסוד זה בפתיחת זה החיבור.

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ט

הלכה א

דבר ברור ומפורש בתורה שהיא מצוה עומדת לעולם ולעולמי עולמים אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת שנאמר את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרון לעשות לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו, ונאמר והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, הא למדת שכל דברי תורה מצווין אנו לעשות עד עולם, וכן הוא אומר חוקת עולם לדורות יכם, ונאמר לא בשמים היא, הא למדת שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה, לפיכך אם יעמוד איש בין מן האומות בין מישראל ויעשה אות ומופת ויאמר שה' שלחו להוסיף מצוה או לגרוע מצוה או לפרש במצוה מן המצוות פירוש שלא שמענו ממשה, או שאמר שאותן המצוות שנצטוו בהן ישראל אינן לעולם ולדורי דורות אלא מצוות לפי זמן היו, הרי זה נביא שקר שהרי בא להכחיש נבואתו של משה ומיתתו בחנק על שהיזיד לדבר בשם ה' אשר לא צוה, שהוא ברוך שמו צוה למשה שהמצוה הזאת לנו ולבנינו עד עולם ולא איש אל ויכזב.

הלכה ב

א"כ למה נאמר בתורה נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוד, לא לעשות דת הוא בא אלא לצוות על דברי התורה ולהזהיר העם שלא יעברו עליה, כמו שאמר האחרון שבהן זכרו תורת משה עבדי, וכן אם צונו בדברי הרשות כגון לכו למקום פלוני או אל תלכו, עשו מלחמה היום או אל תעשו, בנו חומה זו או אל תבנוה, מצוה לשמוע לו והעובר על דבריו חייב מיתה בידי שמים שנאמר והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי הנביא אשר ידבר בשמי אנכי אדרוש מעמו.

הלכה ג

וכן נביא שעבר על דברי עצמו והכובש נבואתו חייב מיתה בידי שמים ובשלשתן נאמר אנכי אדרוש מעמו, וכן אם יאמר לנו הנביא שנודע לנו שהוא נביא לעבור על אחת מכל מצוות האמורות בתורה או על מצוות הרבה בין קלות בין חמורות לפי שעה מצוה לשמוע לו, וכן למדנו מחכמים ראשונים מפי השמועה בכל אם יאמר לך הנביא עבר על דברי תורה כאלוהי בהר הכרמל שמע לו חוץ מעבודת כוכבים, והוא שיהיה הדבר לפי שעה, כגון אליהו בהר הכרמל שהקריב עולה בחוץ וירו שלים נבחרת לכך

sacrifices outside Jerusalem, which is the city chosen for offering sacrifices in, and anyone who does so outside Jerusalem is liable to karet. Even so, since Elijah was a prophet, it was a mitzvah to listen to him. The verse, "...to him you shall listen" applies also in situations like the one with Elijah. Had the people asked Elijah how he could violate the Torah verse of, "Take heed to yourself that you do not offer your burnt offerings in any place that you see", he could have told them that anyone offering sacrifices outside the Temple is liable to karet, in accordance with what Moses commanded, but he was offering sacrifices outside the Temple in accordance with what God had said to him, and in order to discredit the prophets of Ba'al. In this manner we are commanded to listen to any prophet who tells us to transgress as a temporary measure. If he tells us that a commandment of the Torah is to be abolished for ever, then his punishment is death by strangulation, for it is written, "...belong to us and to our children for ever".

4) Similarly, if he tries to abolish [for ever] a Rabbinical institution or decree, or, concerning one of the Laws of the Torah he says that God commanded for the Law to be one way, but we practice [in a different way] according to the words of so-and-so, then he is a false prophet and is put to death by strangulation, even if he shows a sign, for he is trying to disprove the Torah's statement of, "It is not in heaven". If, however, he said that we should do what he says only as a temporary measure, we listen to him.

5) This is talking about any commandment other than the one not to serve idols, for if he told us to serve idols we do not listen to him, even if he told us to do so only as a temporary measure. Even if he performed great signs and wonders and says that God has commanded that we serve idols on a particular day, or at a particular hour, he is trying to turn us away from God, and about this it is written, "And the sign or wonder come to pass...you shall not listen to the words of that prophet...because he has spoken to turn you away from the Lord your God", for he is trying to disprove the prophecy of Moses. Therefore, we know for sure that he is a false prophet, and that all his signs are the result of spells and witchcraft, and he must be put to death by strangulation.

בהמה וחייה נאסרו לבשל בחלב אבל לא בשר עוף, וכן אם הורה שבשר חיה מותר בחלב עובר משום לא תגרע, לפי שזה גורע הוא שכך קבלנו שבשר בהמה וחייה בכלל האיסור, עד כאן...

משרשי המצוה כי האדון המצוה אותנו על התורה ברוך הוא בתכלית השלמות, וכל מעשיו וכל ציוויו הם שלמים וטובים, והתוספת בהם חסרון וכל שכן הגרעון, זה דבר ברור הוא.

3. מצות קשורות לטבע

בראשית רבה (וילנא) פרשה מד ד"ה א אחר הדברים
א אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר וגו' (תהלים יח) הָאֵל לְתַמִּים דָּרְפוֹ אֶמְרֵת ה' צְרוּפָה מְגִן הוּא לְכָל הַחַסִּים בּוֹ - אם דרכיו תמימים הוא על אחת כמה וכמה, רב אמר לא נתנו המצות אלא לצרף בהן את הבריות, וכי מה איכפת ליה להקב"ה למי ששוחט מן הצואר, או מי ששוחט מן העורף, הוי לא נתנו המצות אלא לצרף בהם את הבריות...

4. שינוי ביחס להקב"ה – שקיים מחוץ לגדרי הזמן!

והמקריב בחוץ חייב כרת, ומפני שהוא נביא מצוה לשמוע לו וגם בזה נאמר אליו תשמעון, ואילו שאלו את אליהו ואמרו לו היאך נעקור מ' ש' בתורה פן תעלה עולותיך בכל מקום, היה אומר לא נאמר אלא המקריב בחוץ לעולם חייב כרת כמו שצוה משה, אבל אני מקריב היום בחוץ בדבר ה' כדי להכחיש נביאי הבעל, ועל הדרך הזאת אם צו כל הנביאים לעבור לפי שעה מצוה לשמוע להם, ואם אמרו שהדבר נעקר לעולם מיתתו בחנק שהתורה אמרה לנו ולבנינו עד עולם.

הלכה ז

וכן אם עקר דבר מדברים שלמדנו מפי השמועה או שאמר בדין מדיני תורה שה' צוה לו שהדין כך הוא והלכה כדברי פלוני הרי זה נביא השקר ויחנק, אע"פ שעשה אות, שהרי בא להכחיש התורה שאמרה לא בשמים היא, אבל לפי שעה שומעין לו בכל.

הלכה ח

בד"א בשאר מצות אבל בעבודת כוכבים אין שומעין לו ואפילו לפי שעה ואפילו עשה אותות ומופתים גדולים ואמר שה' צוהו שתעבד עבודת כוכבים היום בלבד או בשעה זו בלבד הרי זה דבר סרה על ה' ועל זה צוה הכתוב ואמר ובא האות והמופת לא תשמע אל דברי הנביא ההוא כי דבר סרה על ה' א_להיכם שהרי בא להכחיש נבואתו של משה, ולפיכך נדע בודאי שהוא נביא שקר וכל מה שעשה בלט וכשוף עשה ויחנק.

1. קשר בין מצות וטבע הבריאה – רמ"ח / סס"ה!

מדרש תנחומא (בבב) פרשת כי תצא סימן ב

אמר ר' אבא רמ"ח מצות [עשה] בתורה כנגד איברים שבאדם, שכל אבר ואבר צווח על האדם ואומר עשה בי מצוה שנחיה בזכותה ותאריך ימים, ושס"ה מצות לא תעשה, כמנין ימות החמה, שבכל יום חמה זורחת עד שהיא שוקעת, אומרת וצווחת לאדם גוזרני עליך במי שהגיע ימים ליום זה, אל תעבור בי את העבירה הזאת, ואל תכריע אותי, ואת כל העולם לכף חובה, הרי תרי"ג מצות

2. תורה קדמה לעולם

ספר החינוך מצוה תנד

שלא להוסיף על מצוות התורה. שנמנענו שלא נוסיף בתורה שבכתב ולא בתורה שבעל פה, ועל זה נאמר [דברים י"ג, א'], לא תסף עליו. וכיצד יהיה התוספת, כתב הרמב"ם ז"ל [פ"ב מממרים ה"ט] כגון המורה שבשר עוף בחלב אסור מן התורה, וזה מוסיף על דבר הקבלה שכך קבלנו בפירוש לא תבשל גדי וגו' שבשר